

**III ROK KIERUNEK PIEŁĘGNIARSTWO
CYKL 2021-2024**

PROMOCJA ZDROWIA

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Promocja zdrowia	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia	Studia
		PI.16.6.W PI.16.6. P	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarskiej, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia VI semestru, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok III Semestr VI	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Zajęcia praktyczne Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 30 godz. + Samokształcenie - 15 godz. Zajęcia praktyczne - 20 godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia
		Wykłady - 1 punkt ECTS Zajęcia praktyczne - 1 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Podstawowym celem nauczania przedmiotu Promocja zdrowia jest przygotowanie studenta do włączenia się w realizację programu promocji zdrowia skierowany do różnych osób, grup i społeczności, a w szczególności do osób zdrowych i pacjentów, rodzin, członków społeczności funkcjonujących w różnych środowiskach (uczniowie, osoby starsze, osoby aktywne zawodowo, członkowie społeczności lokalnej)	
14.	Metody dydaktyczne	Realizacja zajęć opiera się na następujących metodach dydaktycznych: <ul style="list-style-type: none"> • Wykład problemowy w postaci prezentacji multimedialnej • Zajęcia praktyczne – praca indywidualna i praca w grupach • Wykorzystanie środków dydaktycznych: filmy, rysunki, fotografie, praca z dostępną literaturą naukową, plansze edukacyjne 	

15.	<p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu</p>	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów uczenia:</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów Zaliczenie (E) - wykłady w VI semestrze. Podstawą zaliczenia wykładów jest obecność oraz aktywne uczestnictwo w zajęciach prowadzonych metodą dyskusyjną oraz warsztatową, test pisemny.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia zajęć praktycznych Zaliczenie z oceną (ZO) - ćwiczenia w VI semestrze. Warunki zaliczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 100% frekwencja na zajęciach, • przygotowanie programu profilaktycznego • przestrzeganie regulaminu zajęć praktycznych, • samoocena studenta dotycząca realizacji zajęć. <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia Prezentacja multimedialna z podziałem na 1 z podanych tematów.</p>
16.	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Tematyka wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Źródła idei promocji zdrowia. Salutogeneza - teoretyczna podstawa promocji zdrowia. 2. Rozwój promocji zdrowia (aspekt historyczny, definicje, główne konferencje, dokumenty). 3. Metody promocji zdrowia (edukacja zdrowotna, polityka, marketing społeczny) 4. Role zawodowe w promocji zdrowia. 5. Niebezpieczeństwa i niezmierzone skutki promocji. 6. Związki promocji zdrowia z pielęgniarstwem. 7. Zadania i kompetencje pielęgniarki w promocji zdrowia. <p>Tematyka zajęć praktycznych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Definicje zdrowia a promocja zdrowia. Zadania pielęgniarki. 2. Promocja zdrowia higiena i zdrowie publiczne. Różnice między promocją zdrowia a profilaktyką. 3. Charakterystyka odbiorcy usług promocyjnych świadczonych przez pielęgniarkę. 4. Doradztwo zdrowotne jako element promocji zdrowia. 5. Promocja zdrowia a proces pielęgnowania. <p>Samokształcenie</p> <p>Celem samokształcenia jest: Poszerzenie i aktualizowanie wiedzy zawodowej dotyczącej promocji zdrowia. Doskonalenie umiejętności promowania zdrowia. Przygotowanie do modyfikowania programu promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej w zakresie dostosowania do potrzeb odbiorców usług pielęgniarstkich.</p> <p>Tematy samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Idea promocji zdrowia 2. Zadania i kompetencje pielęgniarki w zakresie promocji zdrowia 3. Związki promocji zdrowia z pielęgniarstwem 4. Doradztwo zdrowotne

17.	Zamierzone efekty kształcenia*	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> Definiuje zdrowie, promocję zdrowia, profilaktykę, zachowania zdrowotne, styl życia oraz wskazuje ich podstawy teoretyczne Wyjaśnia paradygmaty zdrowia i ich wpływ na promocję zdrowia i profilaktykę zdrowotną Określa zakres i charakter zadań pielęgniarki w promocji zdrowia, zna zasady konstruowania programów promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej Zna strategię promocji zdrowia o zasięgu lokalnym, narodowym i ponadnarodowym
		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ocenia stan zdrowia jednostki i rodziny - potencjał zdrowotny człowieka- z wykorzystaniem swoistej metodyki(skale, siatki, pomiary przyrządowe) Rozpoznaje uwarunkowania zachowań zdrowotnych jednostki i czynniki ryzyka chorób wynikających ze stylu życia Uczy odbiorcę usług pielęgniarskich samokontroli stanu zdrowia i motywuje do zachowań prozdrowotnych Inicjuje i wspiera jednostkę i rodzinę w utrzymaniu zdrowia przez utworzenie środowiskowej koalicji na rzecz zdrowia Realizuje programy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej dostosowane do rozpoznanych potrzeb życiowych Opracowuje i wdraża indywidualne programy promocji zdrowia jednostek i rodzin
		Kompetencje społeczne	<p>Absolwent jest gotów do:</p> <ul style="list-style-type: none"> kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; przestrzegania praw pacjenta; samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> Borzucka-Sitkiewicz K. : Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna. Wydawnictwo Impuls, Kraków 2006 Gromadzka-Ostrowska J., Włodarek D., Toeplitz Z.: Edukacja prozdrowotna. SGGW, Warszawa 2003 Karski J.B. (red.): Praktyka i teoria promocji zdrowia. CeDeWu, Warszawa 2003 <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> Pike S., Forster D. (red.): Promocja zdrowia dla wszystkich. Lublin 1998 	

**Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu PROMOCJA ZDROWIA
w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
C.W1	uwarunkowania rozwoju pielęgniarstwa na tle transformacji opieki pielęgniarstwa i profesjonalizacji współczesnego pielęgniarstwa;	wykłady	test mieszany kolokwium
C.W2	pojęcie pielęgnowania, w tym wspierania, pomagania i towarzyszenia;	wykłady	test mieszany
C.W3	funkcje i zadania zawodowe pielęgniarki oraz rolę pacjenta w procesie realizacji opieki pielęgniarstwa;	wykłady	test mieszany
C.W16	zasady promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej;	wykłady	test mieszany kolokwium
C.W17	zasady konstruowania programów promocji zdrowia;	wykłady	test mieszany
C.W18	strategie promocji zdrowia o zasięgu lokalnym, krajowym i światowym;	wykłady	test mieszany

UMIEJĘTNOŚCI

C.U28	oceniać potencjał zdrowotny pacjenta i jego rodziny z wykorzystaniem skal, siatek i pomiarów;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U29	rozpoznawać uwarunkowania zachowań zdrowotnych pacjenta i czynniki ryzyka chorób wynikających ze stylu życia;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U30	dobierać metody i formy profilaktyki i prewencji chorób oraz kształtować zachowania zdrowotne różnych grup społecznych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U31	uczyć pacjenta samokontroli stanu zdrowia;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U32	opracowywać i wdrażać indywidualne programy promocji zdrowia pacjentów, rodzin i grup społecznych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U2.	prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U3.	prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U20.	prowadzić rozmowę terapeutyczną	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

<p>Absolwent jest gotów do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; • przestrzegania praw pacjenta; • samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; • ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; • zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; • przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; • dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. 	<p>zajęcia praktyczne praktyki zawodowe</p>	<p>obserwacja przez nauczyciela samoocena studenta,</p>
---	---	---

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30			
	Zajęcia praktyczne	20			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	15			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		65			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,3	0,7		

PODSTAWOWA OPIEKA ZDROWOTNA

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Podstawowa opieka zdrowotna	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny Kierunek Pielęgniarstwo	
3.	Kod przedmiotu	Studia	Studia niestacjonarne
		PI.17.5.W PI.17.5.C PI.17.5.P PI.17.6.W PI.17.6. P PI.17.6. Z	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot z zakresu opieki specjalistycznej: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia V, VI semestru, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok III Semestr V, VI	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Wiedza i umiejętności z zakresu: fizjologii, patologii, podstaw pielęgniarstwa, badań fizykalnych, farmakologii oraz pielęgniarstw specjalistycznych.	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 15 godz.(V sem.) Wykłady - 15 godz.(VI sem.) Ćwiczenia - 15 godz. (V sem.) Zajęcia praktyczne - 40 godz. (V sem.) Zajęcia praktyczne - 80 godz. (VI sem.) + Samokształcenie 15 godz. Praktyka zawodowa - 120 godz. (V sem.) Praktyka zawodowa – 40 godz. (VI sem.)	
	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne

12.		Wykłady 2 punkty ECTS Ćwiczenia 1 punkty ECTS Zajęcia praktyczne 4 punktów ECTS Praktyki zawodowe 6 punktów ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: przygotowanie studenta w zakresie planowania, realizowania i oceny działań podejmowanych w ramach pielęgniarstwa w środowisku rodzinnym nad osobami zdrowymi, chorymi i niepełnosprawnymi w środowisku zamieszkania, pracy, wychowania i nauki.	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład konwencjonalny i wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem technik audiowizualnych, pogadanka, dyskusja, pokaz filmów dydaktycznych, praca w grupach, zajęcia praktyczne.	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Metody weryfikacji założonych efektów uczenia:</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów:</p> <p>Zaliczenie (Z) w V semestrze:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obecność na wykładach. 2. Pozytywne zaliczenie samokształcenia. <p>Egzamin (E) w VI semestrze</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Obecność na wykładach. 4. Uzyskanie pozytywnej oceny ze sprawdzianu pisemnego lub testu pisemnego. Zaliczenie w formie sprawdzianu pisemnego składa się z 6 pytań otwartych/w formie testu obejmuje udzielenia odpowiedzi na 30 pytań jednokrotnego wyboru (zamkniętych, półotwartych, otwartych), nie wychodzących poza obszar ocenianych efektów kształcenia z zakresy „Podstawowej Opieki Zdrowotnej” dla kierunku Pielęgniarstwo I stopnia oraz zgodnych z zagadnieniami do zaliczenia, które są podawane studentom na pierwszych zajęciach z przedmiotu. 5. Sporządzono 4 zestawy pytań. W każdym zestawie zamieszczono 4 pytania (nr 1-4 za 2 pkt.), na które należy udzielić odpowiedzi złożonej, oraz 2 pytania (nr 5 i 6 za 1 pkt.), które należą do „pytań krótkiej odpowiedzi”, czyli wymagających podanie definicji lub wymienienie elementów, czynników, cech itp. Ocenę pozytywną uzyskuje student, który otrzyma minimum 6 pkt.(60% na 100%) (6 pkt. – 3,0; 6,5-7 pkt. -3,5; 7,5-8 pkt. – 4,0; 8,5-9 pkt. – 4,5; 9,5-10 pkt. - 5). W odniesieniu do testu pisemnego udzielenie minimum 60% poprawnych odpowiedzi – pozytywne zaliczenie testu. 6. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń, zajęć praktycznych, samokształcenia. <p>Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń:</p> <p>Zaliczenie (Z) w V semestrze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obecność na ćwiczeniach. 2. Przygotowanie przykładowego zapisu wywiadu środowiskowego dla potrzeb profilaktyki i opieki pielęgniarstwa w ramach POZ. Kryterium uzyskania zaliczenia bez oceny - wykazanie się wiedzą i zrozumieniem tematu. 3. Opracowanie programu profilaktyki wybranego przez studenta uzależnienia dla wybranej grupy odbiorców. 	

		<p>Forma i warunki zaliczenia zajęć praktycznych – Zaliczenie (Z) - zajęcia praktyczne w V semestrze. Zaliczenie (ZO) - zajęcia praktyczne w VI semestrze.</p> <p>Kryteria oceniania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obecność na zajęciach potwierdzona listą obecności (100% frekwencja na zajęciach), • aktywność na zajęciach, • proces pielęgnowania (wywiad środowiskowo-rodzinny, stawianie diagnoz pielęgniarstkich, planowanie i realizowanie działań w środowisku domowym pacjenta oraz ocenianie efektów pracy), • przygotowanie sprawozdania/raportu pielęgniarstkiego z wizyty w domu pacjenta • wykonywanie zadań zawodowych zgodnie z obowiązującymi procedurami w podstawowej opiece zdrowotnej, • przestrzeganie regulaminu zajęć praktycznych, • zaliczenie poszczególnych czynności w <i>Wykazie umiejętności do zaliczenia w zawodzie pielęgniarstki/pielęgniarsza,</i> • samoocena studenta dotycząca realizacji zajęć. <hr/> <p>Forma i warunki zaliczenia praktyk zawodowych</p> <p>Praktyka zawodowa - (ZO) zaliczenie z oceną w V i VI semestrze.</p> <p>Warunki zaliczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 100% frekwencja na zajęciach, • prowadzenie dokumentacji pielęgniarstkiej obowiązującej w podstawowej opiece zdrowotnej, • przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych, • zaliczenie poszczególnych czynności w <i>Wykazie umiejętności do zaliczenia w zawodzie pielęgniarstki/pielęgniarsza;</i> • samoocena studenta dotycząca realizacji zajęć. <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zaliczenie samokształcenia obejmuje przygotowanie pisemnej pracy na jeden z wybranych tematów.
16.	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Tematy wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawowa opieka zdrowotna – cele, struktura i zakres świadczeń. Zadania zespołu podstawowej opieki zdrowotnej w świetle aktualnych problemów zdrowotnych i demograficznych społeczeństwa polskiego. Determinanty i mierniki jakości podstawowej opieki zdrowotnej. 2. Pielęgniarstwo środowiskowo-rodzinne. Rola i zadania pielęgniarstki środowiskowo-rodzinnej. Akty prawne regulujące kwestie wykonywania zawodu pielęgniarstki środowiskowo – rodzinnej. 3. Rodzina jako podmiot opieki pielęgniarstki środowiskowo – rodzinnej. Diagnoza pielęgniarstka w środowisku zamieszkania podopiecznych. Diagnoza indywidualna, rodzinna, środowiskowa. Wydolność pielęgnacyjno-opiekuńcza rodziny. 4. Modele opieki środowiskowo – rodzinnej. Standardy w praktyce pielęgniarstki środowiskowo – rodzinnej. 5. Testy i skale w praktyce pielęgniarstki POZ. 6. Pacjent przewlekle chory i niepełnosprawny w praktyce pielęgniarstki POZ. 7. Pielęgniarstwo środowiska nauczania i wychowania – problemy diagnozowane w środowisku szkolnym. 8. Rola i zadania pielęgniarstki w opiece nad zdrowiem osób pracujących. 9. Pomoc społeczna - cele, zadania, rola pielęgniarstki.

Tematy ćwiczeń:

1. Planowanie opieki pielęgniarskiej w POZ w oparciu o opisy przypadku i rozpoznane potrzeby zdrowotne i środowiskowe.
2. Dokumentacja pielęgnarska w praktyce pielęgniarki POZ. Odrębności i podobieństwa.
3. Charakterystyka środowiska podopiecznych – genogram, wywiad środowiskowy.
4. Edukacja zdrowotna w środowisku podopiecznego – zakres, działania, planowanie działań edukacyjnych w oparciu o rozpoznane zapotrzebowanie.
5. Środowisko nauczania i wychowania – zakres działań pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania, ich specyfika, wymagania, współpraca w POZ.

Tematy zajęć praktycznych:

1. Specyfika pracy pielęgniarki w różnych formach organizacyjnych podstawowej opieki zdrowotnej.
2. Zarządzanie informacją w podstawowej opiece zdrowotnej.
3. Dokumentowanie pracy i opieki pielęgniarskiej w POZ.
4. Specyfika prowadzenia procesu pielęgnowania w pracy pielęgniarki rodzinnej.
5. Udział pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej w promocji zdrowia, profilaktyce, leczeniu i rehabilitacji pacjentów z chorobami wybranych układów.
6. Praca pielęgniarki w POZ w oparciu o wykaz świadczeń gwarantowanych oraz warunki ich realizacji.
7. Diagnozowanie sytuacji zdrowotnej dzieci i środowiska szkolnego.
8. Rola pielęgniarki w opiece nad chorym niepełnosprawnym w środowisku domowym.
9. Zadania pielęgniarki rodzinnej w opiece nad seniorem w domu.
10. Program pielęgnarskiej opieki nad wybraną grupą dzieci /młodzieży lub osób dorosłych.

Tematy praktyk zawodowych:

1. Komunikowanie się pielęgniarki w środowisku pacjenta. Rozpoznawanie stanu człowieka zdrowego.
2. Zasady zbierania ukierunkowanego wywiadu środowiskowego dla potrzeb procesu pielęgnowania.
3. Ocena zagrożeń zdrowia, stopnia samodzielności pacjenta i wydolności pielęgnacyjno-opiekuńczej rodziny.
4. Analiza zebranych informacji pod kątem oceny stylu życia podopiecznych w środowisku.
5. Planowanie działań prozdrowotnych w oparciu o rozpoznane czynniki ryzyka, zmierzających do zachowania oraz potęgowania zdrowia.
6. Diagnozowanie sytuacji podopiecznych w zakładach podstawowej opieki zdrowotnej.
7. Planowanie, realizowanie i ocenianie działań podejmowanych na rzecz podopiecznego w zdrowiu i chorobie.
8. Realizacja programów edukacji zdrowotnej.
9. Realizacja zadań opiekuńczo-pielęgnacyjnych (współpraca z różnymi instytucjami społeczności lokalnej).
10. Realizacja zadań pielęgniarki w środowisku nauczania i wychowania.
11. Współpraca pielęgniarki środowiskowej z pacjentem geriatrycznym i jego rodziną.
12. Działania pielęgnacyjno-rehabilitacyjne w środowisku obłożnie chorego i niepełnosprawnego.
13. Promocja zdrowia i profilaktyka w środowiskach podopiecznych.

Tematy samokształcenia:

1. Historia pielęgniarstwa środowiskowego w Polsce.
2. Organizacja domowej opieki pielęgniarstwa w wybranych krajach Unii Europejskiej.
3. Zadania pielęgniarki środowiskowo /rodzinnej nad dzieckiem niepełnosprawnym.
4. Zakres współpracy pielęgniarki środowiskowo/rodzinnej z położną środowiskową w opiece nad rodziną, kobietą i dzieckiem w różnych okresach życia i fazach zdrowia.
5. Specyfika działalności edukacyjnej realizowanej przez pielęgniarkę w środowisku nauczania i wychowania.
6. Program pielęgniarstwa opieki nad pracującymi w wybranym środowisku pracy.

17.	Zamierzone efekty uczenia	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student definiuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> organizację i funkcjonowanie podstawowej opieki zdrowotnej w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach, z uwzględnieniem zadań pielęgniarki i innych pracowników systemu ochrony zdrowia; warunki realizacji i zasady finansowania świadczeń pielęgniarskich w podstawowej opiece zdrowotnej; metody oceny środowiska nauczania i wychowania w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży;
		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> oceniać potencjał zdrowotny pacjenta i jego rodziny z wykorzystaniem skal, siatek i pomiarów; rozpoznawać uwarunkowania zachowań zdrowotnych pacjenta i czynniki ryzyka chorób wynikających ze stylu życia; dobierać metody i formy profilaktyki i prewencji chorób oraz kształtować zachowania zdrowotne różnych grup społecznych; uczyć pacjenta samokontroli stanu zdrowia; opracowywać i wdrażać indywidualne programy promocji zdrowia pacjentów, rodzin i grup społecznych; realizować świadczenia zdrowotne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej; oceniać środowisko zamieszkania, nauczania i wychowania oraz pracy w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych; oceniać stan odżywienia organizmu z wykorzystaniem metod antropometrycznych, biochemicznych i badania podmiotowego oraz prowadzić poradnictwo w zakresie żywienia; stosować diety terapeutyczne w wybranych schorzeniach; dobierać środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wystawiać na nie recepty w ramach realizacji zleceń lekarskich oraz udzielać informacji na temat ich stosowania;
		Kompetencje społeczne	<p>Absolwent jest gotów do:</p> <ul style="list-style-type: none"> kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; przestrzegania praw pacjenta; samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

18.

Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu

Literatura podstawowa:

1. Ślusarska B. Marcinowicz L. Kocka K. Pielęgniarstwo rodzinne i opieka środowiskowa. PZWL. Warszawa 2019
2. Kilańska D. (red.): Pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej. Tom I i II. Wyd. Makmed, Lublin 2005, 2008.
2. Akty prawne dotyczące POZ, finansowania świadczeń, zakresu kompetencji.
3. Lewko J. Kopcych BE. Procedury leczniczo – pielęgnacyjne w opiece środowiskowej i długoterminowej. PZWL. Warszawa 2020

Literatura uzupełniająca:

1. Nowacka A. Kabała A. Pawłowska E. POZ w Polsce, Struktura, zadania, funkcje. PZWL. Warszawa 2017
2. Gibiński M. Ciemierz R. Dokumentacja medyczna w praktyce pielęgniarki I położnej. PZWL. Warszawa 2016
3. Kawczyńska-Butrym Z.: Wyzwania rodziny: zdrowie, choroba, niepełnosprawność, starość. Wyd. Makmed, Lublin 2008.
4. Madrean Schroeder i Fadwa Affara: Pielęgniarka rodzinna (The Family Nurse). Międzynarodowa Rada Pielęgniarek. PTP Warszawa 2009.

5. Kilarska D. (red.): Pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej. Tom I i II. Wyd.

Makmed, Lublin 2008.

6. Ślusarska B. Marcinowicz L. Kocka K. Pielęgniarstwo i opieka środowiskowa. PZWL. Warszawa 2019

7. Akty prawne dotyczące POZ, finansowania świadczeń, zakresu kompetencji.

8. Lewko J. Kopcych BE. Procedury leczniczo – pielęgnacyjne w opiece środowiskowej i długoterminowej. PZWL. Warszawa 2020

Literatura uzupełniająca:

9. Kawczyńska-Butrym Z.: Wyzwania rodziny: zdrowie, choroba, niepełnosprawność, starość. Wyd. Makmed, Lublin 2008.

10. Madrean Schroeder i Fadwa Affara: Pielęgniarka rodzinna (The Family Nurse). Międzynarodowa Rada Pielęgniarek. PTP Warszawa 2009.

11. Nowacka A. Kabała A. Pawłowska E. POZ w Polsce, Struktura, zadania, funkcje. PZWL. Warszawa 2017

12. Gibiński M. Ciemierz R. Dokumentacja medyczna w praktyce pielęgniarki I położnej. PZWL. Warszawa 2016

Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu PODSTAWOWA OPIEKA ZDROWOTNA w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
C.W19	organizację i funkcjonowanie podstawowej opieki zdrowotnej w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach, z uwzględnieniem zadań pielęgniarki i innych pracowników systemu ochrony zdrowia;	wykłady	sprawdzian pisemny lub test
C.W20	warunki realizacji i zasady finansowania świadczeń pielęgniarstkich w podstawowej opiece zdrowotnej;	wykłady	sprawdzian pisemny lub test
C.W21	metody oceny środowiska nauczania i wychowania w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży;	wykłady	sprawdzian pisemny lub test
UMIĘJĘTNOŚCI			

C.U1	stosować wybraną metodę pielęgnowania w opiece nad pacjentem;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	proces pielęgnowania
C.U2	gromadzić informacje metodą wywiadu, obserwacji, pomiarów, badania przedmiotowego, analizy dokumentacji w celu rozpoznawania stanu zdrowia pacjenta i sformułowania diagnozy pielęgniarskiej;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	praca pisemna
C.U28	oceniać potencjał zdrowotny pacjenta i jego rodziny z wykorzystaniem skal, siatek i pomiarów;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	praca pisemna sprawdzian praktyczny
C.U29	rozpoznawać uwarunkowania zachowań zdrowotnych pacjenta i czynniki ryzyka chorób wynikających ze stylu życia;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U30	dobierać metody i formy profilaktyki i prewencji chorób oraz kształtować zachowania zdrowotne różnych grup społecznych;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	praca pisemna sprawdzian praktyczny
C.U31	uczyć pacjenta samokontroli stanu zdrowia;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U32.	opracowywać i wdrażać indywidualne programy promocji zdrowia pacjentów, rodzin i grup społecznych	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	praca pisemna sprawdzian praktyczny
C.U33	realizować świadczenia zdrowotne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U34	oceniać środowisko zamieszkania, nauczania i wychowania oraz pracy w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	praca pisemna sprawdzian praktyczny
D.U.05	Oceniać rozwój psychiczny dziecka, wykonywać testy przesiewowe i wykrywać zaburzenia rozwoju	ćwiczenia zajęcia praktyczne	praca pisemna sprawdzian praktyczny
D.U14.	przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
Absolwent jest gotów do: <ul style="list-style-type: none"> kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; przestrzegania praw pacjenta; samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. 		zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja przez nauczyciela
BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)			

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]	
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Godziny realizowane z	Wykłady	30	

bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Ćwiczenia	15		
	Zajęcia praktyczne	120		
	Praktyki zawodowe	160		
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	15		
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		340		
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	7	6		

BADANIA NAUKOWE W PIELEGNIASTWIE

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Badania naukowe w pielęgniarstwie	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny Kierunek Pielęgniarstwo	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI 20.5.W PI 20.5.S PI 20.6.S	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia II i VI semestru studiów, obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I, III Semestr II, VI	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Seminarium Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 15 godz. (II sem.) Seminarium - 15 godz. II sem. + Samokształcenie - 15 godz. Seminarium - 30 godz. (VI sem.) + Samokształcenie - 15 godz. (VI sem.)	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 1 punkt ECTS Seminarium - 6 punktów ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie do prowadzenia badań naukowych w pielęgniarstwie, • naukowe opracowanie wyników badań do publikacji. 	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem nowoczesnych technik audiowizualnych Metody praktyczne	

15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów kształcenia:</p> <p>Zaliczenie (Z) - wykłady w II semestrze. Opracowanie projektu badawczego (temat pracy, cel, problemy i hipotezy, zmienne, piśmiennictwo) Zaliczenie (Z) - seminarium w II semestrze. Zaliczenie z oceną (ZO) - seminarium w VI semestrze.</p>
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>Tematy wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Metodologia jako nauka. Cel i metoda poznania naukowego. 2. Etapy postępowania badawczego. Przedmiot i cel badań 3. Problem naukowy. Klasyfikacja problemów badawczych. Hipotezy badawcze. 4. Ustalenie zmiennych zależnych i niezależnych. 5. Metody i techniki badań. Zasady konstruowania narzędzi badawczych. 6. Zasady konstrukcji opracowania naukowego. 7. Metodologiczne kryteria oceny tekstu naukowego. <p>Tematy seminarium:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Etapy postępowania badawczego. Przedmiot i cel badań (<i>czynności preparacyjne i realizacyjne w pracach teoretycznych i badawczych</i>). 2. Problem naukowy. Klasyfikacja problemów badawczych. Warunki poprawności formułowania i uzasadniania problemu naukowego. 3. Struktura pracy licencjackiej. 4. Kryteria poprawności doboru literatury przedmiotu i jej wykorzystania dla celów pracy (<i>zakres, aktualność i umiejętność jej prezentacji</i>). 5. Formalno-techniczne aspekty pracy (<i>język pracy, przypisy i ich rodzaje, bibliografia, aneksy</i>). 6. Metodologiczne warunki poprawności tytułu pracy i jej zawartości merytorycznej. Elementy składowe pełnego tytułu (<i>przedmiot, zakres, charakter i aspekt</i>). 7. Hipotezy robocze w pracy licencjackiej. 8. Zasady konstruowania narzędzi badawczych. 9. Zasady opracowywania wyników badań. 10. Sposoby prezentacji uzyskanych wyników badań (<i>tabele, wykresy, diagramy</i>). <p>Tematy samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przestrzeganie praw autorskich, etyka w badaniach naukowych 2. Korzystanie z piśmiennictwa opartego na faktach <p>Prace seminaryjne – realizowane przez Promotora i studentów.</p>
17.	Zamierzone efekty uczenia	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definiuje przedmiot, cel, obszar badań oraz paradygmaty pielęgniarstwa; • charakteryzuje etapy postępowania badawczego; • opisuje metody i techniki badań; • określa zasady interpretowania danych empirycznych i wnioski; • zna podstawowe przepisy z zakresu prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej; • określa znaczenie etyki w badaniach naukowych.

		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w realizacji projektu badawczego; krytycznie realizuje publikowane wyniki badań naukowych; wykorzystuje wyniki badań naukowych w zapewnianiu wysokiej jakości opieki nad pacjentem; uczestniczy w kształceniu zawodowym studentów; opracowuje i realizuj własny projekt badawczy w ramach badań o charakterze jakościowym; analizuje i opracowuje raporty z badań naukowych (np. artykuły naukowe); postępuje zgodnie z zasadami etyki badań naukowych i ochrony własności intelektualnej.
		Kompetencje społeczne	<p>Absolwent jest gotów do:</p> <ul style="list-style-type: none"> kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; przestrzegania praw pacjenta; samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> Lenartowicz H., Kózka M.: Metodologia badań w pielęgniarstwie. Wyd. WZWL, Warszawa, 2010. Lesińska-Sawicka M. (red.): Metoda casestudy w pielęgniarstwie, BORGIS, Wyd. Medyczne, Warszawa 2009. Pilch T., Bauman T.: Zasady badań pedagogicznych. Wyd. Akademickie „Żak”, Warszawa 2010. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> Jackowski M.: Ochrona danych medycznych. Wolters Kulwer Polska, Warszawa 2011.

Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu BADANIA NAUKOWE W PIELEGNIARSTWIE w odniesieniu do form zajęć

Numer efekt uczenia	EFEKTY UCZENIA (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia nierwszego stopnia)	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
C.W38.	definiuje przedmiot, cel, obszar badań oraz paradygmaty pielęgniarstwa	wykłady	opracowanie projektu badawczego w formie pisemnej
C.W39.	metody i techniki prowadzenia badań naukowych;	wykłady	opracowanie projektu badawczego w formie pisemnej
C.W40.	zasady etyki w prowadzeniu badań naukowych i podstawowe regulacje prawne z zakresu prawa autorskiego i prawa ochrony własności intelektualnej.	wykłady	opracowanie projektu badawczego w formie pisemnej

UMIEJĘTNOŚCI

D.U31.	krytycznie analizować publikowane wyniki badań naukowych;	seminarium samokształcenie	opracowanie projektu badawczego w formie pisemnej
D.U32	przeprowadzać badanie jakościowe, posługując się narzędziami badawczymi.	seminarium samokształcenie	opracowanie projektu badawczego w formie pisemnej

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

D.K2.	<p>Absolwent jest gotów do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; • przestrzegania praw pacjenta; • samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; • ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; • zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; • przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; • dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. 	samokształcenie	Obserwacja nauczyciela
--------------	---	-----------------	------------------------

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	15			
	Seminarium	45			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	30			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		90			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		6	1		

CHIRURGIA I PIELEŃNIARSTWO CHIRURGICZNE

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny Zakład Pielęgniarstwa	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
3.	Kod przedmiotu	PI.26.3.W PI.26.3.P PI.26.4.W PI.26.4.P PI.26.5.Z	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia III, IV, V semestru/II i III roku studiów obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów	
6.	Rok studiów, semestr	Rok II - Semestr III, IV Rok III - Semestr V	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Podstawowe wiadomości z anatomii, fizjologii, podstaw pielęgniarstwa	
11.	Liczba godzin zajęć Dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
11.	Liczba godzin zajęć Dydaktycznych	Wykłady - 30 godz.(III sem.) Wykłady - 30 godz.(IV sem.) + Samokształcenie – 10 godz. Zajęcia praktyczne - 40 godz. (III sem.) + Samokształcenie – 15 godz. Zajęcia praktyczne - 80 godz. (IV sem.) + Samokształcenie – 20 godz. Praktyki zawodowe -80 godz. (IV sem.) Praktyki zawodowe -80 godz. (V sem.)	
	Liczba punktów ECTS	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne

12.	przypisana modułowi/przedmiotowi	Wykłady - 2 punkty ECTS Zajęcia praktyczne - 4 punktów ECTS Praktyki zawodowe - 6 punkty ECTS	
-----	-------------------------------------	---	--

13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<p>Celem przedmiotu/modułu jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie studentów z patogenezą, zasadami postępowania diagnostycznego i leczniczego oraz profesjonalnej opieki w chorobach chirurgicznych; • przygotowanie studentów do sprawowania opieki przed i pooperacyjnej nad chorymi leczonymi chirurgicznie z uwzględnieniem stanu zdrowia i wieku pacjenta, zgodnie z zasadami i procedurami obowiązującymi w praktyce;
14.	Metody dydaktyczne	<p>Wykłady z wykorzystaniem technik audiowizualnych, Zajęcia praktyczne: pokaz, instruktaż, praca indywidualna, praca zespołowa, studium przypadku Praktyki zawodowe: instruktaż, praca indywidualna, praca zespołowa, studium przypadku</p>
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Metody weryfikacji założonych efektów uczenia</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów Wykłady - (Z) zaliczenie w III semestrze Wykłady - (E) egzamin pisemny w IV semestrze. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie pracy pisemnej przygotowanej metodą studium przypadku obejmującej zagadnienia z zakresu opieki przed i pooperacyjnej pacjenta leczonego w oddziale chirurgii. Egzamin pisemny z przedmiotu zawiera pytania sprawdzające założone efekty uczenia. Każdy ze sprawdzanych efektów uczenia musi zostać osiągnięty w stopniu co najmniej dostatecznym.</p> <hr/> <p>Forma i warunki zaliczenia zajęć praktycznych</p> <p>Zajęcia praktyczne - (Z) zaliczenie w III semestrze</p> <p>Zajęcia praktyczne - (ZO) zaliczenie z oceną w IV semestrze. Warunki zaliczenia: -100% frekwencja na zajęciach -obecność na zajęciach według listy obecności -ocena z przygotowania do zajęć, -ocena pracy studenta poprzez: aktywność na zajęciach, stawianie diagnoz pielęgniarstkich, planowanie i realizowanie procesu pielęgnowania na podstawie przypadków klinicznych, wykonywanie zadań zgodnie z obowiązującymi procedurami na oddziale, prowadzenie dokumentacji pielęgniarstkiej (proces pielęgnowania, raport), przestrzeganie regulaminu zajęć praktycznych, zaliczenie poszczególnych umiejętności w wykazie umiejętności do zaliczenia w zawodzie pielęgniarki/ pielęgniarza, samoocena.</p> <hr/> <p>Forma i warunki zaliczenia praktyk zawodowych</p> <p>Praktyka zawodowa- ZO zaliczenie z oceną w IV i V semestrze.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 100% frekwencja na zajęciach, - prowadzenie dokumentacji pielęgniarstkiej (proces pielęgnowania i raport pielęgniarstki w formie pisemnej), - przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych, - zaliczenie poszczególnych umiejętności w wykazie umiejętności do zaliczenia w zawodzie pielęgniarki/ pielęgniarza; - samoocena studenta dotycząca realizacji zajęć. <hr/> <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia Zaliczenie na podstawie przedstawienia pracy pisemnej zgodnej z tematem samokształcenia.</p>

Tematy wykładów.**Część kliniczna:**

1. Metody diagnostyczne w chirurgii
2. Zasady leczenia krwią i preparatami krwi
3. Zakażenia u chorych leczonych chirurgicznie
4. Choroby tarczycy leczone chirurgicznie – rodzaje, przyczyny, objawy, techniki leczenia chirurgicznego
5. Rany- rodzaje, podział, ocena, leczenie. Amputacje urazowe
6. Obrażenia termiczne – oparzenia i odmrożenia – zasady postępowania z pacjentem
7. Urazy narządu ruchu: stłuczenia, skręcenia, zwichnięcia, złamania -przyczyny, metody postępowania diagnostyczno-terapeutycznego
8. Urazy czaszkowo-mózgowe oraz inne urazy układu nerwowego
9. Obrażenia kręgosłupa i rdzenia kręgowego
10. Postępowanie z chorym w obrażeniach klatki piersiowej, tchawicy i przepony
11. Obrażenia narządów jamy brzusznej i miednicy – zasady postępowania diagnostycznego i terapii
12. Choroby układu pokarmowego wymagające interwencji chirurgicznej – diagnostyka, objawy, leczenie
13. Choroby narządów moczowo-płciowych leczonych chirurgicznie – rozpoznawanie, leczenie

Część pielęgniarska:

1. Określenie, historia i cechy współczesnej chirurgii
2. Organizacja opieki chirurgicznej w Polsce
3. Żywność w chirurgii
4. Równowaga wodno-elektrolitowa ustroju podstawą bezpieczeństwa działania chirurgicznego
5. Udział pielęgniarki w rozpoznawaniu zaburzeń gospodarki kwasowo-zasadowej w chirurgii
Przyjęcie pacjenta do oddziału chirurgicznego i przygotowanie do zabiegu operacyjnego w trybie nagłym i planowym
6. Specyfika chirurgii jednego dnia
7. Przeszczepianie narządów i tkanek
8. Nowotwory i ich leczenie
9. Zasady postępowania pooperacyjnego z pacjentem. Zapobieganie powikłaniom pooperacyjnym
10. Ból jako problem chirurgiczny – zadania pielęgniarki w rozpoznawaniu i łagodzeniu bólu
11. Zapalenie wyrostka robaczkowego, zasady postępowania z chorym w okresie przed i pooperacyjnym
12. Problemy pielęgnacyjne u pacjentów leczonych z powodu raka jelita grubego
13. Przepuklina zwykła i powikłana. Zadania pielęgniarki w opiece nad chorym
14. Problemy pielęgnacyjne pacjenta z kamicą pęcherzyka żółciowego leczonego operacyjnie
15. Pielęgnowanie chorego z ostrym zapaleniem trzustki
16. Opieka nad chorym z ostrym zapaleniem otrzewnej
17. Pielęgnowanie chorego z kamicą moczową
18. Pielęgnacja chorego z przerostem gruczołu krokowego
19. Opieka nad chorym z nadczynnością tarczycy w aspekcie leczenia chirurgicznego
20. Pielęgnowanie i edukacja pacjenta z chorobą naczyń obwodowych
21. Opieka nad chorym z żylakami kończyn dolnych
22. Zasady postępowania przed i pooperacyjnego w przypadku operacji serca
23. Specyfika postępowania chirurgicznego wobec pacjenta w wieku podeszłym

Tematy zajęć praktycznych:

1. Zajęcia organizacyjne. Diagnoza pielęgniarska w chirurgii.
2. Zadania pielęgniarki w zespole terapeutycznym. Organizacja pracy pielęgniarskiej w oddziale chirurgicznym.
3. Przygotowanie pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie ostrym i planowym.
4. Udział pielęgniarki w badaniach diagnostycznych u chorych ze schorzeniami przewodu pokarmowego.
5. Zadania pielęgniarki w przygotowaniu do zabiegu i opiece pooperacyjnej w przypadku resekcji żołądka.
6. Pielęgnowanie chorego z ostrym zapaleniem trzustki.
7. Zasady postępowania z chorym z zapaleniem wyrostka robaczkowego w okresie przed i pooperacyjnym.
8. Problemy pielęgnacyjne pacjenta z zapaleniem otrzewnej.
9. Zasady postępowania z chorym w przypadku przepuklin brzusznych powikłanych i niepowikłanych.
10. Diagnoza pielęgniarska i planowanie opieki z niedrożnością jelit.
11. Przygotowanie do zabiegu i opieka pooperacyjna nad chorym z żylakami odbytu - zadania edukacyjne pielęgniarki.
12. Zasady przygotowania chorego do badań diagnostycznych w chorobach układu moczowo-płciowego i postępowanie po ich wykonaniu.
13. Edukacja pacjenta z kamicą moczową.
14. Przygotowanie do zabiegu i pielęgnowanie po operacji pacjenta leczonego endoprotezoplastyką totalną stawu biodrowego.
15. Zadania pielęgniarki w badaniach diagnostycznych narządów klatki piersiowej.
16. Zasady postępowania pielęgniarskiego z pacjentem z odmą opłucnową.
17. Problemy pielęgnacyjne u chorego z drenażem klatki piersiowej.
18. Proces pielęgnowania pacjenta z wolem guzkowym naczynnym w okresie przed i pooperacyjnym.
19. Zadania pielęgniarki w przygotowaniu pacjenta do badań diagnostycznych w chorobach tętnic żył i zasady postępowania po ich wykonaniu.
20. Edukacja pacjenta z żylakami kończyn dolnych.
21. Problemy pielęgnacyjne chorego z żylakami kończyn dolnych w okresie przed i pooperacyjnym.
22. Zadania pielęgniarki wobec chorego przygotowanego do amputacji naczyniowej kończyn dolnych.

Tematy praktyk zawodowych:

1. Przyjęcie chorego do oddziału chirurgicznego.
2. Przygotowanie pacjenta do zabiegu chirurgicznego w trybie pilnym i planowym.
3. Przygotowanie chorego do badań diagnostycznych w różnych schorzeniach chirurgicznych i opieka po badaniu.
4. Przygotowanie chorego do zabiegu operacyjnego w obrębie przewodu pokarmowego: przełyku, żołądka i dwunastnicy, jelit, wątroby, gruczołów wydzielania wewnętrznego oraz narządów ruchu.
5. Profilaktyka zakażenia ran w chirurgii.
6. Opieka nad chorym w chirurgii urazowej – stłuczenia, skręcenia, zwichnięcia, złamania.
7. Chory z drenażem klatki piersiowej.
8. Zapobieganie powikłaniom pooperacyjnym.
9. Opieka nad chorym oparzonym.
10. Odżywianie chorego w chirurgii.
11. Dokumentowanie opieki nad chorym w chirurgii.
12. Przygotowanie pacjenta do zabiegu chirurgicznego planowanego.
13. Planowanie i realizowanie opieki pooperacyjnej nad pacjentem chirurgicznym.
14. Podejmowanie działań mających na celu przygotowanie do samoopieki i samopielęgnacji pacjenta chirurgicznego.
15. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad chorymi po urazach wielonarządowych.
16. Pielęgnowanie chorego ze schorzeniami naczyń obwodowych.
17. Działania profilaktyczne pielęgniarki wobec chorych leczonych chirurgicznie.

Tematy samokształcenia:

1. Profesjonalna opieka nad pacjentem w oddziale chirurgii – studium przypadku.
2. Realizacja roli edukacyjnej pielęgniarki w opiece nad pacjentem w oddziale chirurgii -studium przypadku.
3. Edukacja pacjenta dotycząca wykonywania ćwiczeń oddechowych po zabiegu operacyjnym.
4. Edukacja pacjenta dotycząca wykonywania ćwiczeń przeciwzakrzepowych.
5. Edukacja pacjenta dotycząca postępowania z ranami pooperacyjnymi w domu.
6. Edukacja pacjenta ze stomią i jego rodziny.

17.	Zamierzone efekty uczenia	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku; • zna etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach; • zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej; • zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia; • zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach; • charakteryzuje właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania; • zna standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia; • różnicuje reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację - zna zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym); • różnicuje patofizjologię i objawy kliniczne chorób stanowiących zagrożenie dla życia (niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, niewydolność układu nerwowego, wstrząs, sepsa); • zna zasady żywienia pacjentów, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych według protokołu kompleksowej opieki okołoperacyjnej dla poprawy wyników leczenia (<i>Enhanced Recovery After Surgery</i>, ERAS); • zna czynniki zwiększające ryzyko okołoperacyjne; • zna zasady przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie pilnym i planowym, w chirurgii jednego dnia oraz zasady opieki nad pacjentem po zabiegu operacyjnym w celu zapobiegania wczesnym i późnym powikłaniom; • zna zasady opieki nad pacjentem z przetoką jelitową i moczową; • stosuje metody i skale oceny bólu, poziomu sedacji oraz zaburzeń snu oraz stanów delirycznych u pacjentów w stanach zagrożenia życia • potrafi prowadzić obserwację pacjenta po zabiegu operacyjnym, obejmującą monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym;
-----	---------------------------	--------	---

	<p style="text-align: center;">Umiejętności</p>	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarskiej; • prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień • prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób; • dobiera technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków; • potrafi dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji • dobiera technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków; • rozpoznaje powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych; • doraźnie podaje pacjentowi tlen i monitoruje jego stan podczas tlenoterapii; • wykonuje badanie elektrokardiograficzne i rozpoznaje zaburzenia zagrażające życiu; • potrafi przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych; • wystawia skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych; • dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych; • prowadzi u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe; • rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego; • prowadzi rozmowę terapeutyczną; • przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta; • asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych; • ocenia poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe; • przygotowuje i podaje pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza; • doraźnie unieruchamia złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowuje pacjenta do transportu • doraźnie tamuje krwawienia i krwotoki; • postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;
	<p style="text-align: center;">Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

18.

Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu

Literatura podstawowa:

1. Cipora E.: Wprowadzenie do chirurgii. PWSZ im. J. Grodka w Sanoku, Sanok 2014.
2. Kapała W.: Pielęgniarstwo w chirurgii. Wybrane problemy z praktyki pielęgniarstwa oddziałów chirurgii ogólnej. Wydanie II, Czelej, Lublin 2006.
3. Noszczyk W.: Chirurgia. Repetytorium. Wyd. PZWL, Warszawa 2009.
4. Walewska E. (red.): Podstawy pielęgniarstwa chirurgicznego. Wydanie I dodruk, PZWL, Warszawa 2010.
5. Walewska E., Ścisło L. (red.): Procedury pielęgniarstwa w chirurgii. Wydanie I, PZWL, Warszawa 2013.

Literatura uzupełniająca:

1. Fibak J.: Chirurgia. Repetytorium, PZWL, Warszawa 2010.
2. Głuszek S. (red.): Chirurgia. Podręcznik dla studentów wydziałów nauk o zdrowiu. Wydanie I, Czelej, Lublin 2008.
3. Karpel E., Jałowiecki P. (red.): Ogólne powikłania pooperacyjne, Wyd. PZWL, Warszawa 2009.
5. Noszczyk W. (red.) Chirurgia Tom I, II. Wyd. PZWL, Warszawa 2005.

**Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu
CHIRURGIA I PIELEŃNIARSTWO CHIRURGICZNE w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu uczenia	EFEKT UCZENIA <i>(wg standardów kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
D.W1.	zna czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	wykład	praca pisemna (część pielęgniarstwa) / test (część kliniczna)
D.W2.	Zna etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach;	wykład	test (część kliniczna)
D.W3.	zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej,	wykład	test (część kliniczna)
D.W4.	zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania;	wykład	praca pisemna / egzamin pisemny
D.W5	zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	wykład	egzamin pisemny
D.W6.	Zna właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działańniepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	wykład	egzamin pisemny
D.W7.	zna reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację	wykład	egzamin pisemny
D.W8.	Zna zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku	wykład	egzamin pisemny
D.W22.	zna zasady żywienia pacjentów, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych według protokołu kompleksowej opieki okołoperacyjnej dla poprawy wyników leczenia (<i>Enhanced Recovery After Surgery, ERAS</i>);	wykład	egzamin pisemny
D.W24.	zna zasady przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie pilnym i planowym, w chirurgii jednego dnia oraz zasady opieki nad pacjentem po zabiegu operacyjnym w celu zapobiegania wczesnym i późnym powikłaniom;	wykład	test (część kliniczna)
D.W25.	zna zasady opieki nad pacjentem z przetoką jelitową i moczową;	wykład	egzamin pisemny

D.W29.	zna zasady obserwacji pacjenta po zabiegu operacyjnym, obejmującej monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym;	wykład	egzamin pisemny
UMIEJĘTNOŚCI			
D.U1.	gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarskiej;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian pisemny (proces pielęgnowania)
D.U2.	prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja i ocen umiejętności
D.U3.	prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja i ocen umiejętności
D.U6.	dobiera technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	ćwiczenia praktyczne typu próba pracy
D.U7.	Dobiera metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	ćwiczenia praktyczne typu próba pracy

D.U8.	rozpoznawaje powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja i ocena umiejętności
D.U9.	doraźnie podawaje pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U10.	wykonuje badanie elektrokardiograficzne i rozpoznaje zaburzenia zagrażające życiu;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U12.	przygotowuje pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U13.	wystawia skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U17.	prowadzić u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U18.	rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego I leczniczo-pielęgnacyjnego;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja i ocena umiejętności
D.U19.	pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja i ocena umiejętności
D.U20.	prowadzić rozmowę terapeutyczną;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja i ocena umiejętności
D.U21.	prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja i ocena umiejętności
D.U22.	przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	Raport pielęgniarski
D.U23.	asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja i ocena umiejętności
D.U24.	ocenia poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosuje farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja i ocena umiejętności
D.U25.	postępuje zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja i ocena umiejętności
D.U26.	przygotowuje i podaje pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	realizacja zleconego zadania
D.U27.	udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja i ocena umiejętności

D.U.28	Doraźnie unieruchamiać złamania, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowywać do transportu	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja i ocena umiejętności
D.U.29	Doraźnie tamować krwotoki i krwawienia	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja i ocena umiejętności

KOMPETENCJE SPOLECZNE

<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych 	<p>obserwacja przez nauczyciela, opiekuna praktyk samoocena studenta</p>
--	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	60			
	Zajęcia praktyczne	120			
	Praktyki zawodowe	160			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	45			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		385			
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	
	10	2			

PSYCHIATRIA I PIELEŃNIARSTWO PSYCHIATRYCZNE

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Psychiatria i pielęgniarstwo psychiatryczne	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny Zakład Pielęgniarstwa	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI.28.5.W PI.28.5.P PI.28.5.Z	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot z zakresu opieki specjalistycznej: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia V semestru, • obowiązkowy do zaliczenia całego roku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok III, Semestr V	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Zajęcia praktyczne, samokształcenie Praktyka zawodowa	
10.	Wymagania wstępne	Opanowanie wiedzy z zakresu psychologii, filozofii i etyki zawodu pielęgniarstwa, podstaw pielęgniarstwa	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 45 godz. (V sem.) Zajęcia praktyczne - 80 godz. + Samokształcenie – 30 godz. (V sem.) Praktyka zawodowa - 80 godz. (V sem.)	
	Liczba punktów ECTS	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne

12.

**przypisana
modułowi/przedmiotowi**

Wykłady -2punkty ECTS
Zajęcia praktyczne -3punkty ECTS
Praktyka zawodowa -3punkt ECTS

13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<p>Celem przedmiotu jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie studenta do realizacji opieki pielęgniarstwa nad pacjentem w wybranych zaburzeniach zdrowia psychicznego, • kształtowanie umiejętności rozpoznawania i rozwiązywania problemów pacjentów hospitalizowanych w oddziale psychiatrycznym i środowiskowych formach opieki.
14.	Metody dydaktyczne	<p>Wykład informacyjny z prezentacją multimedialną Dyskusja dydaktyczna Próba pracy Studium przypadków Instruktaż Interpretacja tekstów źródłowych</p>
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów uczenia</p> <p>Wykład– warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest uzyskanie zaliczenia z samokształcenia.</p> <p>Forma zaliczenia wykładu: Egzamin (E) Obecność na wykładach – pozytywna ocena z egzaminu. Egzamin przeprowadzany w formie pisemnej z użyciem testu weryfikującego wiedzę studentów (uzyskanie co najmniej 60% punktów z egzaminu). Zajęcia praktyczne Zaliczenie z oceną (ZO) Obecność na zajęciach 100% oraz uzyskanie pozytywnej oceny z wyznaczonych efektów kształcenia.</p> <p>Praktyki zawodowe: Zaliczenie z oceną (ZO) Obecność na zajęciach 100% oraz uzyskanie pozytywnej oceny z wyznaczonych efektów kształcenia.</p> <p>Samokształcenie: Zaliczenie na podstawie przedstawienia pracy pisemnej zgodnej z tematem samokształcenia.</p>

16.

**Treści merytoryczne
przedmiotu oraz sposób ich
realizacji**

Tematyka wykładów:

Część kliniczna:

1. Organizacja opieki psychiatrycznej w świetle obowiązujących przepisów prawnych.
2. Ustawa o zdrowiu psychicznym.
3. Rodzaje, etiologia, patogeneza i obraz kliniczny zaburzeń psychicznych.
4. Nowoczesne metody diagnostyki i terapii w psychiatrii.

Część pielęgniarstwa:

1. Pielęgnowanie chorego z depresją i tendencjami samobójczymi, w zespole maniakalnym, schizofrenią.
2. Udział pielęgniarki w profilaktyce, diagnozowaniu i kompleksowej terapii chorób psychicznych z uwzględnieniem farmakoterapii, psychoterapii i terapii zajęciowej.
3. Komunikowanie z chorym z zaburzeniami psychicznymi.
4. Postępowanie pielęgniarki w zaburzeniach psychicznych wieku podeszłego – zmiany osobowości i zachowania.
5. Rola pielęgniarki w opiece nad dzieckiem chorym psychicznie, z zaburzonym zachowaniem, z trudnościami szkolnymi, autoagresywnym, agresywnym, autystycznym.
6. Przymus bezpośredni, rodzaje, wskazania do zastosowania, obowiązująca dokumentacja stanu pacjenta
7. Specyfika procesu pielęgnowania i dokumentowania stanu pacjenta chorego psychicznie.

Tematy zajęć praktycznych:

1. Zapoznanie ze specyfiką pracy pielęgniarki w oddziale psychiatrycznym.
2. Nawiązanie kontaktu słownego i rozmowy terapeutycznej z chorym.
3. Rozpoznawanie symptomów chorób psychicznych i zaburzeń niepsychotycznych – udział w diagnozie psychiatrycznej i badaniach konsultacyjnych.
4. Prowadzenie obserwacji pielęgniarskiej na sali chorych. Współudział w organizacji dnia szpitalnego.
5. Udział w wizycie lekarskiej, gabinetowej, społeczności terapeutycznej.
6. Udział pielęgniarki w różnych formach terapii chorób psychicznych.
  - a) farmakoterapia (ze szczególnym uwzględnieniem zasad podawania leków i skutków ubocznych stosowanych leków).
  - b) psychoterapia
  - c) leczenie elektrowstrząsami
  - d) terapia zajęciowa
7. Prowadzenie procesu pielęgnowania na podstawie indywidualnego stanu pacjenta: diagnozowanie, formułowanie celów pielęgnacyjnych, planowanie opieki, realizowanie i ocena uzyskanych wyników pielęgnowania.
8. Udział pielęgniarki w edukacji chorych i ich rodzin.

Tematy praktyk zawodowych:

1. Nawiązanie kontaktu werbalnego i pozawerbalnego z psychicznie chorym, jego rodziną oraz z zespołem terapeutycznym.
2. Ocena stanu psychicznego, fizycznego i sytuacji społecznej chorego psychicznie na podstawie zebranych drogą: wywiadu obserwacji i analizy dokumentacji pacjenta.
3. Metody psychoterapii i rehabilitacji w psychiatrii.
4. Planowanie pielęgnowania chorych z różnymi zaburzeniami psychicznymi w warunkach szpitalnych i w środowiskowych formach opieki,

Samokształcenie:

Celem samokształcenia jest pogłębienie wiedzy w zakresie opieki nad pacjentem z zaburzeniami zdrowia psychicznego oraz poszukiwanie nowych rozwiązań w zakresie diagnozowania, planowania i realizowania opieki pielęgniarskiej nad pacjentem.

Tematy samokształcenia:

1. Promocja zdrowia i profilaktyka zaburzeń psychicznych.
2. Filozofia i etyka w psychiatrii.
3. Rehabilitacja psychiatryczna (treningi umiejętności społecznych, aktywnego udziału pacjenta w leczeniu, terapia zajęciowa).
4. Udział pielęgniarki w psychoterapii pacjentów z zaburzeniami psychicznymi.
5. Opieka pielęgniarka w psychiatrii środowiskowej.
6. Nieprofesjonalne formy pomocy i opieki nad chorym psychicznie - grupy wsparcia, kluby, stowarzyszenia pacjentów, rodzin chorych psychicznie.
7. Opis pacjenta z zaburzeniami psychicznymi -studium przypadku

17.	Zamierzone efekty uczenia	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności; • etiopatogenezę i objawy kliniczne podstawowych zaburzeń psychicznych; • zasady obowiązujące przy zastosowaniu przymusu bezpośredniego; • możliwości stosowania psychoterapii u pacjentów z zaburzeniami psychicznymi; • patofizjologię i objawy kliniczne chorób stanowiących zagrożenie dla życia (niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, niewydolność układu nerwowego, wstrząs, sepsa); • metody i skale oceny bólu, poziomu sedacji oraz zaburzeń snu oraz stanów delirycznych u pacjentów w stanach zagrożenia życia; • metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie; • zasady profilaktyki powikłań związanych ze stosowaniem inwazyjnych technik diagnostycznych i terapeutycznych u pacjentów w stanie krytycznym; • zasady udzielania pierwszej pomocy i algorytmy postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (<i>Basic Life Support, BLS</i>) i zaawansowanego podtrzymywania życia (<i>Advanced Life Support, ALS</i>); • czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku; • etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach; • zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie psychiatrycznym • rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania; • zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach; • właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania; • standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia; • reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację; • zasady organizacji opieki specjalistycznej psychiatrycznej • etiopatogenezę i objawy kliniczne podstawowych zaburzeń psychicznych; • zasady obowiązujące przy zastosowaniu przymusu bezpośredniego; • możliwości stosowania psychoterapii u pacjentów z zaburzeniami psychicznymi; • patofizjologię i objawy kliniczne chorób stanowiących zagrożenie dla życia (niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, niewydolność układu nerwowego, wstrząs, sepsa); • metody i skale oceny bólu, poziomu sedacji oraz zaburzeń snu oraz stanów delirycznych u pacjentów w stanach zagrożenia życia; • metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie;
-----	---------------------------	--------	---

		<p>Umiejętności</p>	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzić rozmowę terapeutyczną; • prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej; • przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta; • asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych
		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>Absolwent jest gotów do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; • przestrzegania praw pacjenta; • samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; • ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; • zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; • przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; <p>dostarczania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.</p>
<p>18.</p>	<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu</p>	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bilikiewicz A., Psychiatria, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2011 2. Górna K., Jaracz K., Rybakowski J.: Pielęgniarstwo psychiatryczne, PZWL, Warszawa 2012. 3. Wilczek – Różyczka E.,(red.) Podstawy pielęgniarstwa psychiatrycznego, Wyd. Czelej, Lublin 2007. 4. Wilczek – Różyczka E., Komunikowanie się z chorym psychicznie, Wyd. Czelej, Lublin 2007. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Casher M. I., Bess J. D., Pacjent na oddziale psychiatrycznym, Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2013. 2. Heitzman J.: Psychiatria. Podręcznik dla studiów medycznych, PZWL, Warszawa, 2007. 3. Krupka-Matuszczyk I., Matuszczyk M. (red): Psychiatria - Podręcznik dla studentów pielęgniarstwa, wydawnictwo ŚUM, 2007. 	

**Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu
PSYCHIATRIA I PIELEGNIASTWO PSYCHIATRYCZNE w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
D.W1	czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	wykłady	test pisemny
D.W2	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach;	wykłady	test pisemny
D.W3	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie psychiatrycznym	wykłady	test pisemny
D.W4	rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania;	wykłady	test pisemny
D.W5	zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	wykłady	test pisemny
D.W6	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	wykłady	test pisemny
D.W7	standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	wykłady	test pisemny
D.W8	reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;	wykłady	test pisemny
D.W10	zasady organizacji opieki specjalistycznej psychiatrycznej	wykłady	test pisemny
D.W19	etiopatogenezę i objawy kliniczne podstawowych zaburzeń psychicznych;	wykłady	test pisemny
D.W20	zasady obowiązujące przy zastosowaniu przymusu bezpośredniego;	wykłady	test pisemny
D.W21	możliwości stosowania psychoterapii u pacjentów z zaburzeniami psychicznymi;	wykłady	test pisemny
D.W31	patofizjologię i objawy kliniczne chorób stanowiących zagrożenie dla życia (niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, niewydolność układu nerwowego, wstrząs, sepsa);	wykłady	test pisemny
D.W32	metody i skale oceny bólu, poziomu sedacji oraz zaburzeń snu oraz stanów delirycznych u pacjentów w stanach zagrożenia życia;	wykłady	test pisemny
D.W33	metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie;	wykłady	test pisemny

D.W35	zasady udzielania pierwszej pomocy i algorytmy postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (<i>Basic Life Support</i> , BLS) i zaawansowanego podtrzymywania życia (<i>Advanced Life Support</i> , ALS);	wykłady	test pisemny
UMIĘTNOŚCI			
D.U1.	gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarskiej	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U2	prowdzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia, dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U3	prowdzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U8.	rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U9.	doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U10.	wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U12.	przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U13.	wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U18	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgniarskiego;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U20	prowdzić rozmowę terapeutyczną;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	proces pielęgnowania
D.U21.	prowdzić rehabilitację przyłózkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U22	przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	proces pielęgnowania
D.U23	asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U26	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U27	udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

<p>Absolwent jest gotów do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; • przestrzegania praw pacjenta; • samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; • ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; • zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; • przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; • dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. 	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja przez nauczyciela prowadzącego
---	---	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	45			
	Zajęcia praktyczne	80			
	Praktyki zawodowe	80			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	30			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		235			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		4	4		

ANESTEZJOLOGIA I PIELĘGNIARSTWO W ZAGROŻENIU ŻYCIA

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Anestezjologia i pielęgniarstwo w zagrożeniu życia	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny Zakład Pielęgniarstwa	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI.29.5.W PI.29.5.P PI.29.5.Z	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot z zakresu opieki specjalistycznej: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia V semestru, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok III Semestr V	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Wiadomości z podstaw pielęgniarstwa, anatomii, fizjologii, patologii	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 45 godz.(V sem.) Zajęcia praktyczne - 80godz.+ 30 godz. Samokształcenie (V sem.) Praktyki zawodowe - 80godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady -3punkty ECTS Zajęcia praktyczne -3punkty ECTS Praktyki zawodowe -3punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: przygotowanie studenta do realizacji opieki nad pacjentem w wybranych stanach zagrożenia życia, postępowania anestezjologicznego oraz kształtowanie umiejętności rozpoznawania i rozwiązywania problemów pacjentów hospitalizowanych w oddziale intensywnej opieki medycznej.	

14.	Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny Dyskusja dydaktyczna Studium przypadku Instruktaż
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów uczenia:</p> <p style="text-align: center;">Forma i warunki zaliczenia wykładów:</p> <p>Egzamin (E) - wykłady w V semestrze Obecność na wykładach – pozytywna ocena z egzaminu. Egzamin przeprowadzany w formie pisemnej z użyciem testu weryfikującego wiedzę studentów.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia zajęć praktycznych:</p> <p>Zaliczenie z oceną (ZO) - zajęcia praktyczne w V semestrze. 100% obecność na zajęciach – pozytywna ocena z testu kontrolnego, prowadzenie karty obserwacji pacjenta obowiązującej w OAiIT.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia praktyk zawodowych:</p> <p>Zaliczenie z oceną (ZO) - zajęcia praktyczne w V semestrze 100% obecność na zajęciach - pozytywna ocena z zaliczenia ustnego.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia: Pisemna praca kontrolna na podane tematy.</p>
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>Tematy wykładów:</p> <p>Część kliniczna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Anestezja. Przygotowanie pacjenta do znieczulenia. 2. Intensywny nadzór bezprzyrządowymi i przyrządowymi - rozpoznanie stanu zagrożenia życia. 3. Metody i przyrządy stosowane do udrażniania dróg oddechowych i sztucznej wentylacji. 4. Reanimacja krążeniowo-oddechowa. 5. Zasady reanimacji krążeniowo-oddechowej u dzieci i dorosłych. 6. Farmakoterapia w resuscytacji krążeniowo-oddechowej. 7. Elektroterapia w zagrażających życiu zaburzeniach rytmu serca.

Część pielęgniarstwa:

1. Elementy postępowania anestezyjologicznego – zadania pielęgniarki.
2. Rola pielęgniarki w przygotowaniu i opiece nad pacjentem po znieczuleniu ogólnym i przewodowym.
3. Postępowanie pielęgniarstwa z pacjentem w niewydolności krążeniowo – oddechowej w oddziale intensywnej terapii.
4. Opieka nad chorym nieprzytomnym.
5. Pielęgnowanie chorego z dostępem naczyniowym żylnym i tętnicznym.
6. Monitorowanie układu krążenia – zadania pielęgniarki.
7. Nagłe zatrzymanie krążenia – przyczyny i zapobieganie.
8. Ostre stany chorobowe układu oddechowego, ARDS – podstawy kliniczne, zadania pielęgniarki.
9. Zator płucny – podstawy kliniczne, zadania pielęgniarki.
10. Wstrząs – podstawy kliniczne, zadania pielęgniarki.
11. Ostra niewydolność nerek – podstawy kliniczne, zadania pielęgniarki.
12. Ostre zapalenie trzustki – podstawy kliniczne, zadania pielęgniarki.
13. Śpiączka wątrobowa – podstawy kliniczne, zadania pielęgniarki.
14. Intensywna terapia i opieka pielęgniarstwa w cukrzycy.
15. Sepsa – podstawy kliniczne, zadania pielęgniarki.
16. Zespół dysfunkcji wielonarządowej (MODS) – podstawy kliniczne, zadania pielęgniarki.
17. Zatrucia – przyczyny i postępowanie.
18. Żywnienie parenteralne krytyczne chorych.
19. Śmierć pnia mózgu – diagnostyka. Elementy transplantologii, problemy etyczno -moralne.

Tematy zajęć praktycznych:

1. Działania diagnostyczne pielęgniarki w oddziale intensywnej opieki medycznej.
2. Udział pielęgniarki w znieczuleniu przewodowym i ogólnym chorego.
3. Zadania pielęgniarki w opiece nad chorym w ostrym okresie zawału serca oraz rola pielęgniarki w rozpoznawaniu i terapii zaburzeń rytmu serca.
4. Zasady opieki wobec pacjenta z obrzękiem płuc.
5. Zadania diagnostyczne i lecznicze pielęgniarki wobec pacjenta z ostrą niewydolnością oddechową.
6. Zadania pielęgniarki w opiece nad pacjentem ze sztuczną wentylacją płuc.
7. Zadania pielęgniarki w stanach ostrego zagrożenia życia.
8. Zasady opieki nad pacjentem we wstrząsie.
9. Zadania pielęgniarki w opiece nad chorym po nagłym zatrzymaniu krążenia.
10. Zadania diagnostyczne, lecznicze i opiekuńcze wobec chorego z ostrą niewydolnością nerek.
11. Rola pielęgniarki w opiece nad chorym leczonym metodą dializy ustrojowej i pozaustrojowej.
12. Rola i zadania pielęgniarki w udzielaniu pomocy przedlekarskiej oraz w zaawansowanych zabiegach reanimacyjnych.

		<p>Tematy praktyk zawodowych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie metodami bezprzyrządowymi i przyrządowymi podstawowych funkcji życiowych i ocena stanu chorego. 2. Problemy opiekuńcze pacjentów w stanach zagrożenia życia. 3. Dokumentowanie stanu chorego leczonego w OIOM. 4. Działania diagnostyczne, terapeutyczne i pielęgnacyjne podejmowane przez pielęgniarkę w intensywnej opiece medycznej. 5. Podejmowanie działań pielęgniarstkich z zakresu reanimacji i resuscytacji krążeniowo-oddechowej. <p>Samokształcenie:</p> <p>Celem samokształcenia jest aktywizowanie studentów do pogłębiania wiedzy oraz poszukiwania nowych metod i sposobów pielęgnowania chorych w stanach zagrożenia życia.</p> <p>Tematy samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Metody monitorowania chorych w stanach zagrożenia życia. 2. Opieka nad chorym po reanimacji. 3. Problemy psychologiczne chorych hospitalizowanych w oddziale intensywnej opieki medycznej. 4. Zapobieganie zakażeniom wewnątrzszkolowym w oddziale intensywnej opieki medycznej.
17.	Zamierzone efekty uczenia	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku; • etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstkiej nad pacjentami w wybranych chorobach; • zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie w intensywnej opiece medycznej, • rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia; • zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach; • właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania; • standardy i procedury pielęgniarstkie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia; • reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację; • zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatricznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym); • patofizjologię, objawy kliniczne, przebieg, leczenie i rokowanie chorób wieku rozwojowego: układu oddechowego, układu krążenia, układu nerwowego, dróg moczowych, układu pokarmowego oraz chorób endokrynologicznych, metabolicznych, alergicznych i krwi; • patofizjologię, objawy kliniczne chorób i stanów zagrożenia życia noworodka, w tym wcześniaka oraz podstawy opieki pielęgniarstkiej w tym zakresie; • metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności; • zasady obowiązujące przy zastosowaniu przymusu bezpośredniego; • metody znieczulenia i zasady opieki nad pacjentem po znieczuleniu; • patofizjologię i objawy kliniczne chorób stanowiących zagrożenie dla życia (niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, niewydolność układu nerwowego, wstrząs, sepsa); • metody i skale oceny bólu, poziomu sedacji oraz zaburzeń snu oraz stanów delirycznych u pacjentów w stanach zagrożenia życia; • metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie • zasady profilaktyki powikłań związanych ze stosowaniem inwazyjnych technik diagnostycznych i terapeutycznych u pacjentów w stanie krytycznym • zasady udzielania pierwszej pomocy i algorytmy postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (Basic Life Support, BLS) i zaawansowanego podtrzymywania życia (Advanced Life Support, ALS);

Umiejętności

W zakresie umiejętności student :

- gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki
- prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;
- prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;
- dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;
- dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;
- rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych;
- doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii;
- wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu;
- modyfikować dawkę stałą insuliny szybko- i krótkodziałającej;
- przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;
- wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych
- przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia;
- dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;
- uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;
- prowadzić u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe;
- rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;
- pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną;
- prowadzić rozmowę terapeutyczną;
- prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;
- przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;;
- asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;
- oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;
- postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;
- przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;
- udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia;
- doraźnie unieruchamiać złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowywać pacjenta do transportu;
- doraźnie tamować krwawienia i krwotoki;
- wykonywać podstawowe zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych i dzieci oraz stosować automatyczny defibrylator zewnętrzny (Automated External Defibrillator, AED) i bezprzyrządowe udrożnienie dróg oddechowych oraz przyrządowe udrażnianie dróg oddechowych z zastosowaniem dostępnych urządzeń nadgłośniowych;

		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>Absolwent jest gotów do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; • przestrzegania praw pacjenta; • samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; • ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; • zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; • przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; • dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.
18.	<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu</p>	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Anders J. (red): Pierwsza pomoc i resuscytacja krążeniowo – oddechowa, podręcznik dla studentów. Wyd. Polska Rada Resuscytacji, Kraków 2011. 2. Krajewska –Kułak E., Rolka J., Jankowiak B.: Standardy i procedury pielęgniarskie w stanach zagrożenia życia. PZWL, Warszawa 2009. 3. Mayzner-Zawadzka E. (red): Anestezjologia kliniczna z elementami intensywnej terapii i leczenia bólu. Wyd. PZWL, Warszawa 2009. 4. Wołowicka L., Dyk D. (red): Anestezjologia i intensywna opieka. Klinika i pielęgniarstwo. Wyd. PZWL, Warszawa 2014. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hanson W. C.: Procedury intensywnej terapii. Wydawnictwo Med -Media, Warszawa 2009. 2. Kładna A. (red): Pielęgniarstwo = Desmurgia = Stany zagrożenia życia. Wydawnictwo Pomorskiej Akademii Medycznej, Szczecin 2007. 3. Kruszyński Z.: Podstawy anestezjologii i intensywnej terapii. UMP, Warszawa 2010. 4. Marino P. L.: Intensywna terapia. Wydawnictwo Urban & Partner, Wrocław 2007. 	

**Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu
ANESTEZJOLOGIA I PIELEŃNIARSTWO W ZAGROŻENIU ŻYCIA w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
D.W1	czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	wykłady	test pisemny
D.W2	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach;	wykłady	test pisemny
D.W3	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie w intensywnej opiece medycznej,	wykłady	test pisemny
D.W4	rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania;	wykłady	test pisemny
D.W5	zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	wykłady	test pisemny
D.W6	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	wykłady	test pisemny
D.W7	standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	wykłady	test pisemny
D.W8	reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;	wykłady	test pisemny
D.W10	zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);	wykłady	test pisemny
D.W13	patofizjologię, objawy kliniczne, przebieg, leczenie i rokowanie chorób wieku rozwojowego: układu oddechowego, układu krążenia, układu nerwowego, dróg moczowych, układu pokarmowego oraz chorób endokrynologicznych, metabolicznych, alergicznych i krwi;	wykłady	test pisemny
D.W14	patofizjologię, objawy kliniczne chorób i stanów zagrożenia życia noworodka, w tym wcześniaka oraz podstawy opieki pielęgniarstwa w tym zakresie;	wykłady	test pisemny
D.W18	metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności;	wykłady	test pisemny
D.W20	zasady obowiązujące przy zastosowaniu przymusu bezpośredniego;	wykłady	test pisemny
D.W30	metody znieczulenia i zasady opieki nad pacjentem po znieczuleniu;	wykłady	test pisemny
D.W31	patofizjologię i objawy kliniczne chorób stanowiących zagrożenie dla życia (niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, niewydolność układu nerwowego, wstrząs, sepsa);	wykłady	test pisemny
D.W32	metody i skale oceny bólu, poziomu sedacji oraz zaburzeń snu oraz stanów delirycznych u pacjentów w stanach zagrożenia życia;	wykłady	test pisemny
D.W33	metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie	wykłady	test pisemny
D.W34	zasady profilaktyki powikłań związanych ze stosowaniem inwazyjnych technik diagnostycznych i terapeutycznych u pacjentów w stanie krytycznym	wykłady	test pisemny

D.W35	zasady udzielania pierwszej pomocy i algorytmy postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (<i>Basic Life Support, BLS</i>) i zaawansowanego podtrzymywania życia (<i>Advanced Life Support, ALS</i>);	wykłady	test pisemny
UMIEJĘTNOŚCI			
D.U1.	gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe samokształcenie	sprawdzian praktyczny
D.U6	dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U7	dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U8	rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny

D.U9	doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	proces pielęgnowania
D.U10	wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawozdanie z dyżuru/raport/
D.U11	modyfikować dawkę stałą insuliny szybko- i krótkodziałającej;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U13	wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	proces pielęgnowania
D.U15	dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U17	prowadzić u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U18	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U19	pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U22	przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U23	asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U24	oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U25	postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U26	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U27	udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U30	wykonywać podstawowe zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych i dzieci oraz stosować automatyczny defibrylator zewnętrzny (<i>Automated External Defibrillator</i> , AED) i bezprzyrządowe udrożnienie dróg oddechowych oraz przyrządowe udrażnianie dróg oddechowych z zastosowaniem dostępnych urządzeń nadgłośniowych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny

KOMPETENCJE SPOLECZNE

Absolwent jest gotów do:

- kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;
- przestrzegania praw pacjenta;
- samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;
- ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;
- zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;
- przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;
- dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

zajęcia praktyczne
praktyki zawodowe

samoocena studenta
obserwacja przez
prowadzącego

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	45			
	Zajęcia praktyczne	80			
	Praktyki zawodowe	80			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	30			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		235			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		6	3		

NEUROLOGIA I PIEŁĘGNIARSTWO NEUROLOGICZNE

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Neurologia i pielęgniarstwo neurologiczne	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI.31.5.W PI.31.5.P PI.31.6.W PI.31.6.P PI.31.6.Z	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot z zakresu opieki specjalistycznej: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia V i VI semestrstudiów, • obowiązkowy do ukończenia całego tokustudiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok III Semestr V, VI	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe Samoksztalcenie	
10.	Wymagania wstępne	Wiedza i umiejętności z zakresu: anatomii, fizjologii, patologii, podstaw pielęgniarstwa, badań fizykalnych, farmakologii.	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 25 godz.(V sem.) Wykłady- 30 godz. (VI sem.) Zajęcia praktyczne – 40 godz + samoksztalcenie -15 godz. (V sem.) Zajęcia praktyczne – 40 godz + samoksztalcenie -15 godz. (VI sem.) Praktyka zawodowe – 80 godz.(VI sem.)	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 4 punkty ECTS Zajęcia praktyczne- 4 punkty ECTS Praktyka zawodowa – 3 punkty ECTS	

13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: <ul style="list-style-type: none"> nabycie przez studenta wiedzy, umiejętności i ukształtowanie postaw umożliwiających objęcie profesjonalną opieką pielęgniarską pacjentów z chorobami układu nerwowego.
14.	Metody dydaktyczne	Wykład konwencjonalny i wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem technik audiowizualnych Pokaz, instruktaż, ćwiczenia indywidualne i grupowe
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Forma i warunki zaliczenia wykładów – zaliczenie (Z) w V semestrze egzamin (E) w VI semestrze:</p> <ol style="list-style-type: none"> Obecność na wykładach. Uzyskanie pozytywnej oceny z testu wielokrotnego wyboru. Stosowany jest test wielokrotnego wyboru z następującą skalą ocen: 3(dostateczny) - 57-65% prawidłowych odpowiedzi; 3,5(dość dobry) - 66-74% prawidłowych odpowiedzi; 4(dobry) - 75-83% prawidłowych odpowiedzi; 4,5(ponad dobry) 84-92% prawidłowych odpowiedzi; 5(bardzo dobry) - 93-100% prawidłowych odpowiedzi. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie zajęć praktycznych, samokształcenia i praktyk zawodowych. <p>Forma i warunki zaliczenia zajęć praktycznych –zaliczenie (Z) w V semestrze zaliczenie z oceną (ZO) w VI semestrze:</p> <ol style="list-style-type: none"> Obecność na zajęciach praktycznych. Uzyskanie pozytywnego zaliczenia zajęć praktycznych w zakresie treści programowych objętych planem studiów w formie DOPS (Direct Observation of Procedural Skills). Podstawą do oceny są standardy procedur i czynności pielęgniarskich. <p>Forma i warunki zaliczenia praktyk zawodowych - zaliczenie z oceną (ZO):</p> <ol style="list-style-type: none"> Frekwencja zgodnie z regulaminem studiów. Uzyskanie pozytywnego zaliczenia praktyki zawodowej w zakresie treści programowych objętych planem studiów w formie przeglądu zapisu (record review), czyli ocenie stymulowanej (chart-stimulated evaluation), opartej na karcie pielęgnowania pacjenta prowadzonej przez studenta dla potrzeb oceny. Polega na retrospektywnym przeglądzie klinicznej pracy studenta ewidencjonowanej w karcie pielęgnowania wybranego przez niego pacjenta. Kryteria oceny: umiejętność stawiania diagnoz pielęgniarskich (0-2 pkt.), wyjaśnienia przez studenta podjętych decyzji dotyczących pielęgnacji pacjenta (genezy diagnoz pielęgniarskich) (0-2 pkt.), umiejętność planowania (0-2 pkt.) oraz realizowania poszczególnych działań pielęgniarskich (0-2 pkt.) i ich ocena (0-2 pkt.). Ocenę pozytywną uzyskuje student, który otrzyma minimum 3 pkt.(60% na 100%) (6pkt. – 3,0; 6,5-7 pkt. -3,5; 7,5-8 pkt. – 4,0; 8,5-9 pkt. – 4,5; 9,5-10 pkt. - 5). <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> Uzyskanie pozytywnej oceny z referatu przygotowanego samodzielnie przez studenta na proponowany temat. Ocenę pozytywną uzyskuje student, który otrzyma minimum 6 pkt./10 pkt. (60% na 100%) (6 pkt. – 3,0; 6,5-7 pkt. -3,5; 7,5-8 pkt. – 4,0; 8,5-9 pkt. – 4,5; 9,5-10 pkt. -5). <p>Praca jest oceniana wg kryteriów:</p> <ol style="list-style-type: none"> Wykazanie wiedzy i zrozumienia tematu - 0-2pkt. Zgodność formułowanych wypowiedzi ze stanem aktualnej wiedzy - 0-2pkt. Poprawność terminologiczna i językowa - 0-2pkt. Prawidłowy i logiczny układ treści - 0-2pkt. Właściwy dobór literatury- 0-2pkt.

1.

**Treści merytoryczne
przedmiotu oraz sposób
ich realizacji**

Tematy wykładów:

Część kliniczna:

1. Zaburzenia funkcji układu nerwowego. Etiopatogeneza zaburzeń neurologicznych.
2. Badanie neurologiczne. Nowoczesne metody diagnostyczne stosowane w neurologii.
3. Choroby naczyniowe mózgu.
4. Choroby demielinizacyjne.
5. Choroba Parkinsona.
6. Padaczka - podział, etologia, typy napadów, postępowanie.
7. Guzy mózgu.
8. Urazy mózgu i uszkodzenia rdzenia kręgowego.
9. Choroby mięśni i nerwów obwodowych.

Część pielęgniarska:

1. Postępowanie pielęgniarskie w wybranych stanach zaburzeń funkcji układu nerwowego.
2. Udział pielęgniarki w diagnozowaniu i leczeniu chorych neurologicznie.
3. Opieka pielęgniarska nad pacjentem z chorobami naczyniowym mózgu.
4. Opieka pielęgniarska nad pacjentem ze stwardnieniem rozsianym.
5. Opieka pielęgniarska nad pacjentem z chorobą Parkinsona.
6. Opieka pielęgniarska nad chorym z padaczką.
7. Opieka pielęgniarska nad pacjentem z miastenią.
8. Specyfika opieki pielęgniarskiej nad pacjentem z polineuropatią.
9. Opieka pielęgniarska nad pacjentem z nowotworem centralnego układu nerwowego.
10. Opieka pielęgniarska nad pacjentem z dyskopatią, urazem czaszkowo-mózgowym, kręgosłupa i rdzenia kręgowego.
11. Opieka pielęgniarska nad pacjentem z zapaleniem opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu.

Tematy zajęć praktycznych:

1. Rola i zadania pielęgniarki na oddziale neurologicznym.
2. Przyjęcie chorego do oddziału neurologicznego.
3. Udział pielęgniarki w badaniach diagnostycznych pod kątem chorób neurologicznych.
4. Postępowanie z chorym z zaburzeniami wyższych czynności nerwowych.
5. Zasady opieki nad chorym w ostrej fazie udaru niedokrwinnego, udaru krwotocznego.
6. Aktywność ruchowa chorych po udarze mózgu.
7. Pielęgnowanie chorego niepełnosprawnego na oddziale neurologicznym - ocena wydolności opiekuńczej i przygotowanie do samoopieki.
8. Pielęgnowanie chorego na stwardnienie rozsiane.
9. Zasady postępowania z chorym na padaczkę – edukacyjna rola pielęgniarki.
10. Problemy chorych z chorobą Parkinsona.
11. Pielęgnowanie chorego z procesem zapalnym centralnego układu nerwowego.
12. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad chorym z zespołem obwodowym.
13. Przygotowanie chorego do zabiegu operacyjnego w obrębie głowy.
14. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad chorym z guzem mózgu.
15. Zasady obserwacji i pielęgnowania pacjenta z krwawieniem podpajęczynówkowym w różnych okresach leczenia.
16. Pielęgniarska ocena stanu pacjenta po urazie mózgu.
17. Zadania pielęgniarki w opiece nad chorym po urazie czaszkowo-mózgowym.
18. Zasady kompleksowej opieki nad pacjentem nieprzytomnym.
19. Zasady kompleksowej opieki nad chorym w schorzeniach kręgosłupa.
20. Zasady opieki nad chorym po urazie rdzenia kręgowego.
21. Standardy opieki pielęgniarskiej w neurologii i neurochirurgii.

Tematy praktyk zawodowych:

1. Rozpoznanie stanu i potrzeb zdrowotnych pacjenta w poszczególnych okresach hospitalizacji

		<p>Tematy samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rola pielęgniarki w przygotowaniu chorego z Parkinsonem do samoopieki. 2. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad chorym ze stwardnieniem rozsianym. 3. Udział pielęgniarki w rehabilitacji osób po urazach kręgosłupa. 4. Zasady komunikowania się pielęgniarki z chorym zafazją 5. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad chorym w stanie śpiączki. 6. Diagnostyka schorzeń neurologicznych za pomocą nowych technik obrazowania. 	
17.	Zamierzone efekty uczenia	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku; • etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach; • zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, • opiece paliatywnej, opiece długoterminowej; • rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia; • zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach; • właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania; • standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia; • reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację; • proces starzenia się w aspekcie biologicznym, psychologicznym, społecznym i ekonomicznym; • zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym); • patofizjologię, objawy kliniczne, przebieg, leczenie i rokowanie chorób wieku rozwojowego: układu oddechowego, układu krążenia, układu nerwowego, dróg moczowych, układu pokarmowego oraz chorób endokrynologicznych, metabolicznych, alergicznych i krwi; • metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie;

		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>Absolwent jest gotów do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; • przestrzegania praw pacjenta; • samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; • ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; • zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; • przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; <p>dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.</p>
18.	<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu</p>	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Adamczyk K.: Pielęgniarstwo neurologiczne. Wyd. Czelej, Lublin 2003. 2. Czaja E.: Procedury w neurochirurgii. W: Procedury pielęgniarstwa w chirurgii, red. E. Walewska, L. Ścisło. PZWL, Warszawa 2012. 3. Jaracz K. (red.): Pielęgniarstwo neurologiczne. PZWL, Warszawa 2008. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Berlit P.: Neurologia. Kompendium. PZWL, Warszawa, 2008. 2. Kozbuski W., Liberski P.P.: Neurologia. Podręcznik dla studentów medycyny. Wydanie I, Wyd. PZWL, Warszawa 2007. 3. Ślusarz R., Szewczyk M.T. (red.): Pielęgniarstwo w neurochirurgii. Wyd. Borgis, Warszawa 2006. 4. Gajewski P.: Interna Szczeklika 2019/20, wyd. Medycyna Praktyczna, Warszawa 2019 	

**Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu
NEUROLOGIA I PIELEGNIARSTWO NEUROLOGICZNE w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓLNE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA:			
W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:			
D.W1.	czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	Wykłady	Test pisemny
D.W2.	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach;	Wykłady, samokształcenie	Test pisemny, referat
D.W3.	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej;	wykłady	Test pisemny
D.W4.	rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania;	Wykłady	Test pisemny
D.W5.	zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	wykłady	Test pisemny
D.W6.	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	wykłady	Test pisemny
D.W7.	standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	Wykłady	Test pisemny
D.W8.	reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;	wykłady	Test pisemny
D.W9.	proces starzenia się w aspekcie biologicznym, psychologicznym, społecznym i ekonomicznym;	wykłady	Test pisemny
D.W10.	zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);	wykłady	Test pisemny
D.W13.	patofizjologię, objawy kliniczne, przebieg, leczenie i rokowanie chorób wieku rozwojowego: układu oddechowego, układu krążenia, układu nerwowego, dróg moczowych, układu pokarmowego oraz chorób endokrynologicznych, metabolicznych, alergicznych i krwi;	wykład	Test pisemny
D.W33.	metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie;	Wykłady	Test pisemny
UMIEJĘTNOŚCI			
W zakresie umiejętności absolwent potrafi:			
D.U1.	gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;	Zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe	Proces pielęgnowania, sprawozdanie z dyżuru/raport
D.U2.	prowadzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;	Zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe	Sprawdzian praktyczny
D.U3.	prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	Zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe	Sprawdzian praktyczny

D.U6.	dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;	Zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe	Sprawdzian praktyczny
--------------	--	--	-----------------------

D.U7.	dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;	Zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe	Proces pielęgnowania, sprawdzian praktyczny
D.U8.	rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych;	Zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe	Sprawdzian praktyczny
D.U9.	doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii;	Zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe	Sprawdzian praktyczny, proces pielęgnowania
D.U10.	wykonywać badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu;	Zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe	Sprawdzian praktyczny
D.U12.	przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;	Zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe	Sprawdzian praktyczny
D.U13.	wystawiać skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych;	Zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe	Sprawdzian praktyczny.
D.U16.	uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;	Zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe	Sprawdzian praktyczny
D.U18.	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	Zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe	Sprawdzian praktyczny
D.U19.	pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną;	Zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe	Sprawdzian praktyczny
D.U20.	przewodzą rozmowę terapeutyczną;	Zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe	Obserwacja przez nauczyciela
D.U21.	przewodzą rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;	Zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe	Obserwacja przez nauczyciela
D.U22.	przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U23.	asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	Zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe	Obserwacja przez nauczyciela
D.U24.	oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	Zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe	Sprawdzian praktyczny
D.U25.	postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;	Zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe	Obserwacja przez nauczyciela
D.U26.	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	Zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe	Sprawdzian praktyczny
D.U27.	udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia;	Zajęcia praktyczne, praktyki zawodowe	Obserwacja przez nauczyciela
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			

<p>Absolwent jest gotów do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; • przestrzegania praw pacjenta; • samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; • ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; • zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; • przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; • dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. 	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	obserwacja przez prowadzącego
---	---	----------------------------------

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	55			
	Zajęcia praktyczne	80			
	Praktyki zawodowe	80			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	30			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		245			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		8	3		

OPIEKA PALIATYWNA

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Opieka paliatywna	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI.33.5.W PI.33.5.P PI.33.5.Z	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot z zakresu opieki specjalistycznej: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia VI semestru, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok III Semestr VI	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Zajęcia praktyczne Praktyki zawodowe Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Wiadomości z podstaw pielęgniarstwa	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 15 - godz.(VI sem.) Zajęcia praktyczne - 40 godz.(VI sem.) + Samokształcenie 30 godz. Praktyki zawodowe - 40 godz. (VI sem.)	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady --2punkt ECTS Zajęcia praktyczne - 2 punkty ECTS Praktyki zawodowe --2punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu/modułu jest: <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie do realizacji opieki nad pacjentem w stanie terminalnym, udzielanie wsparcia pacjentowi i jego rodzinie, stosowanie standardów opieki oraz podniesienie jakości opieki paliatywnej. 	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem technik audiowizualnych	

15.	<p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu</p>	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów uczenia</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów Zaliczenie z Oceną (ZO) - wykłady w VI semestrze. Test jednokrotnego wyboru.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia zajęć praktycznych Zaliczenie z Oceną (ZO) - zajęcia praktyczne w VI semestrze. Frekwencja 100% na zajęciach praktycznych. Zaliczenie umiejętności zawartych w „Karcie umiejętności pielęgniarskich w zawodzie pielęgniarki”.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia praktyk zawodowych: Zaliczenie z Oceną (ZO) - zajęcia praktyczne w VI semestrze. Frekwencja 100% na zajęciach praktycznych. Zaliczenie umiejętności zawartych w „Karcie umiejętności pielęgniarskich w zawodzie pielęgniarki”.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia: Przygotowanie prac pisemnych zgodnych z tematyką kierunkową.</p>
16.	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Tematy wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja opieki paliatywnej / hospicyjnej w Polsce. 2. Jakość życia jako priorytet opieki paliatywnej. 3. Powikłania i skutki uboczne leczenia onkologicznego u pacjentów w stanach terminalnych. 4. Ból totalny – diagnoza i leczenie. 5. Komunikacja z pacjentem i jego bliskimi. 6. Dzieci i młodzież w opiece paliatywnej. 7. Opieka nad chorym w okresie umierania i agonii. 8. Dylematy etyczne w opiece paliatywnej. <p>Tematy zajęć praktycznych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Diagnoza zapotrzebowania na wsparcie u pacjenta . 2. Sposoby redukcji stresu wynikającego z diagnozy choroby nowotworowej – rola pielęgniarki. 3. Realizacja opieki pielęgniarskiej nad pacjentem i jego rodziną. 4. Opieka nad pacjentem w terminalnej fazie choroby nowotworowej. 5. Opieka wspomagająca – rola i zadania pielęgniarki. 6. Standardy w opiece paliatywnej. 7. Podmiotowość działań opiekuńczo-pielęgnacyjnych. <p>Tematy praktyk zawodowych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Funkcja psychologiczno-duchowa pielęgniarki. 2. Pielęgniarka jako łącznik z rodziną, kapłanem, psychologiem, pracownikiem socjalnym. 3. Edukacja rodziny chorego w zakresie sprawowania opieki nieprofesjonalnej nad pacjentem umierającym. 4. Rola pielęgniarki w łagodzeniu bólu. 5. Opieka pielęgnacyjna nad dzieckiem w stanie terminalnie i jego rodziną. 6. Zabawa z chorym dzieckiem jako funkcja terapeutyczna . 7. Wsparcie rodziny po śmierci dziecka. 8. Sposoby niwelowania stresu u pielęgniarki wynikłego z pracy z pacjentami z chorobą nieuleczalną.

		<p>Samokształcenie Celem samokształcenia jest pogłębienie i utrwalenie wiedzy niezbędnej do realizacji opieki nad pacjentem w stanie terminalnym oraz pacjentem umierającym.</p> <p>Tematy samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Funkcja psychologiczno-duchowa pielęgniarki. 2. Pielęgniarka jako łącznik z rodziną, kapłanem, psychologiem, pracownikiem socjalnym. 3. Edukacja rodziny chorego w zakresie sprawowania opieki nieprofesjonalnej nad pacjentem umierającym. 4. Rola pielęgniarki w łagodzeniu bólu. 5. Opieka pielęgnacyjna nad dzieckiem w stanie terminalnie i jego rodziną. 6. Zabawa z chorym dzieckiem jako funkcja terapeutyczna . 7. Wsparcie rodziny po śmierci dziecka. 8. Sposoby niwelowania stresu u pielęgniarki wynikłego z pracy z pacjentami z chorobą nieuleczalną. 9. Opieka pielęgniarska na pacjentem w wybranych schorzeniach nowotworowych.
	<p>Zamierzone efekty uczenia</p>	

		<p>Umiejętności</p>	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki • prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia, dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień • prowadzi profilaktykę powikłań w przebieg chorób • dobiera technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków; • dobiera metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji; • doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii; • modyfikować dawkę stałą insuliny szybko- i krótkodziałającej; • dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych; • uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych; • rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego; • pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną; • prowadzić rozmowę terapeutyczną; • przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta; • oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe; • postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;
		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>Absolwent jest gotów do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; • przestrzegania praw pacjenta; • samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; • ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; • zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; • przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; • dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.
<p>18.</p>	<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu</p>	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Adamczyk A., Buczkowski K., Jagielski D., Krajnik M., Rogiewicz M.: Opieka paliatywna. Wydawnictwo PZWL, Warszawa, 2009. 2. Brzeziński K., Filipczak-Bryniarska I., Dobrogowski J.: Leczenie bólu. Wydawnictwo PZWL, Warszawa, 2011. 3. De Walden Gałuszko K., Kaptacz A.: Pielęgniarstwo w opiece paliatywnej i hospicyjnej. Wydawnictwo PZWL, Warszawa, 2008. 4. De Walden Gałuszko K.: Podstawy opieki paliatywnej. Wydawnictwo PZWL, Warszawa, 2007. 5. Jeziorski A.: Onkologia dla pielęgniarek. Wydawnictwo PZWL, Warszawa, 2009. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Deptała, A., : Onkologia w praktyce. Wydawnictwo PZWL, Warszawa, 2013. 2. Koper A.: Pielęgniarstwo onkologiczne. Wydawnictwo PZWL, Warszawa, 2011. 3. Kordek R., : Onkologia. Podręcznik dla studentów i lekarzy, VM Media z o.o. VMGroup sp. k., 2013. 	

Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu OPIEKA PALIATYWNA w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓLNE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
D.W1	czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	wykłady	test pisemny
D.W2	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach;	wykłady	test pisemny
D.W3	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej;	wykłady	test pisemny
D.W6	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	wykłady	test pisemny
D.W7	standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	wykłady	test pisemny
D.W8	reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;	wykłady	test pisemny
D.W10	zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);	wykłady	test pisemny
D.W18	metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności;	wykłady	test pisemny
D.W19	etiopatogenezę i objawy kliniczne podstawowych zaburzeń psychicznych;	wykłady	test pisemny
D.W25	zasady opieki nad pacjentem z przetoką jelitową i moczową;	wykłady	test pisemny
D.W32	metody i skale oceny bólu, poziomu sedacji oraz zaburzeń snu oraz stanów delirycznych u pacjentów w stanach zagrożenia życia;	wykłady	test pisemny
D.W33	metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie;	wykłady	test pisemny
UMIEJĘTNOŚCI			
D.U1	gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarstwa, ustala cele i plan opieki, wdraża interwencje pielęgniarstwa oraz dokonuje ewaluacji opieki	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny, process pielęgnowania
D.U2	prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia, dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U3	prowadzi profilaktykę powikłań w przebiegu chorób	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny

D.U6	dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U7	dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U9	doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan podczas tlenoterapii;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny

D.U11	modyfikować dawkę stałą insuliny szybko- i krótkodziałającej;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U14.	przygotowywać zapisy form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U15	dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U16	uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno rehabilitacyjnego-i wyrobów medycznych;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U17.	prowadzić u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywcza) oraz żywienie pozajelitowe;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U18	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U19	pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U20	prowadzić rozmowę terapeutyczną;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U21.	prowadzić rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U22	przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia-pacjenta;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U24	oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować-farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U25	postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U26	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na-zlecenie lekarza;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny

KOMPETENCJE SPOLECZNE

<p>Absolwent jest gotów do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; • przestrzegania praw pacjenta; • samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; • ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; • zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; • przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; • dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	samoocena studenta obserwacja przez prowadzącego
---	---	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)				
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]		
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	15		
	Zajęcia praktyczne	40		
	Praktyki zawodowe	40		
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	30		
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		125		
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	4	2	
	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego			
	samodzielna praca studenta			

WYCHOWANIE FIZYCZNE

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	WYCHOWANIE FIZYCZNE	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
4.	Język przedmiotu	WF.03.3.C WF.03.4.C język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot obowiązkowy	
6.	Rok studiów, semestr		
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	brak przeciwwskazań lekarskich	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie sprawności i aktywności psychoruchowej studentów. • Kształcenie umiejętności przydatnych w aktywności sportowo-rekreacyjnej. • Wyrobienie u studentów potrzeby ruchu oraz dbanie o zdrowie i poprawną sylwetkę ciała. • Rozwijanie zainteresowań, upodobań i indywidualnych możliwości studentów. 	
14.	Metody dydaktyczne	ćwiczenia sprawnościowe– 2 godziny w tygodniu x 30 tygodni	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	ćwiczenia- ZO-zaliczenie końcowe test sprawnościowy	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Ćwiczenia: <ol style="list-style-type: none"> Zasady i przepisy gier zespołowych – piłka koszykowa, siatkowa, ręczna i nożna. Doskonalenie umiejętności ruchowych i kształtowanie sprawności z zakresu piłki koszykowej. Doskonalenie umiejętności ruchowych i kształtowanie sprawności z zakresu piłki siatkowej. Doskonalenie umiejętności ruchowych i kształtowanie sprawności z zakresu piłki nożnej. Doskonalenie umiejętności ruchowych i kształtowanie sprawności z zakresu piłki ręcznej. Nauka ćwiczeń kształujących motorykę i postawę ciała.
			<ol style="list-style-type: none"> Nauka zasad treningu zdrowia. Nauka wybranych form intensywnego odpoczynku. Doskonalenie wybranych elementów technicznych lekkiej atletyki, gimnastyki, form muzyczno – ruchowych, tenisa stołowego, badmintonu oraz gier zespołowych.
16.	Zamierzone efekty uczenia	Wiedza	W zakresie wiedzy student: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnice między wychowaniem fizycznym, sportem, rekreacją ruchową omawia zasady promocji zdrowia, właściwego odżywiania i zdrowego stylu życia
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: <ul style="list-style-type: none"> potrafi kontrolować kształtowanie się postawy ciała oraz wzorców i nawyków ruchowych potrafi zaplanować różne formy aktywności fizycznej
		Kompetencje społeczne	
	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: <ol style="list-style-type: none"> Bielski J.: Metodyka wychowania fizycznego i zdrowotnego, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2005. Królak A.: Tenisowy atlas ćwiczeń. Biblioteka trenera, COS, Warszawa 2000.

